

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики
від 28 грудня 2020 р. № 361
(зі змінами, внесеними наказами
Державної служби статистики
від 17 грудня 2021 р. № 313,
від 21 квітня 2022 р. № 68,
від 22 грудня 2022 р. № 332,
від 22 серпня 2024 р. № 211,
від 10 березня 2025 р. № 36)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОЄКТУВАННЯ СТАТИСТИЧНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

I. Загальні положення

1. Методичні рекомендації з проєктування статистичної методології (далі – Методичні рекомендації) описують примірну структуру, зміст, порядок оформлення й опрацювання основних положень статистичної методології.

Статистична методологія містить сукупність науково обґрунтованих способів, правил і методів статистичного вивчення масових соціально-економічних явищ та процесів, які встановлюють порядок збирання, обробки і аналізу офіційної державної статистичної інформації (далі – статистична інформація).

2. Ці Методичні рекомендації застосовують для розроблення/вдосконалення основних положень статистичної методології нового/існуючого державного статистичного спостереження (далі – ДСС, статистичне спостереження).

Проєктування (розроблення/вдосконалення) основних положень статистичної методології є частиною процесу проєктування ДСС на основі Національної моделі діяльності органів державної статистики.

3. Методичні рекомендації призначені для внутрішнього використання працівниками апарату Держстату під час проєктування ДСС.

II. Поняття, що вживаються стосовно розроблення/ вдосконалення основних положень статистичної методології

1. Для цілей цих Методичних рекомендацій поняття (терміни, визначення) стосовно розроблення/вдосконалення основних положень статистичної

методології вживаються у значеннях, визначених статтями 1, 8–10,16, 17 Закону України "Про офіційну статистику" та інших нормативно-правових актах, а також у значеннях:

1) **Методологічні положення статистичного спостереження** – назва документу, в якому на основі визначеної мети статистичного спостереження та результатах наукових досліджень, міжнародних рекомендацій і статистичної практики, з урахуванням національно-історичних особливостей країни, описуються основні положення статистичної методології, включаючи основні поняття (терміни, визначення), систему (набір) методів і правил статистичного вивчення певного явища або процесу, якому присвячене ДСС, з урахуванням потреб користувачів щодо обсягу, складу, якісних характеристик статистичної інформації та її періодичності, строків (термінів), а також способів поширення та надання доступу. Вони вміщують також концептуальний опис статистичних методів і правил збирання, опрацювання, аналізу та поширення інформації, перелік показників, що поширюються за результатами ДСС, класифікаторів (класифікацій/номенклатур) та інших статистичних інструментів, джерел отримання інформації ДСС;

2) **Методика статистичного спостереження** – назва документу, в якому міститься детальний опис статистичного методу виконання робіт, здійснення конкретних організаційних і технологічних операцій, процедур тощо в ході проведення статистичного спостереження під час збирання, опрацювання, узагальнення, аналізу інформації та поширення, збереження, захисту й використання його результатів. Методика статистичного спостереження, на відміну від Методологічних положень статистичного спостереження, розробляється за потреби для розгорнутого та покрокового опису застосування визначених вищезазначеними положеннями статистичних методів проведення ДСС.

2. Для подальшого розвитку та/або практичного втілення положень і принципів, закладених у Методологічних положеннях статистичного спостереження (Методиці статистичного спостереження за наявності), може бути створена низка взаємопов'язаних документів з організаційних, технологічних, технічних питань, включаючи питання автоматизації ДСС, зокрема, як це представлено у схемі щодо їх місця в статистичному виробництві (додаток 1 до цих Методичних рекомендацій).

III. Методологічні положення статистичного спостереження

1. Методологічні положення статистичного спостереження розробляють для кожного ДСС.

2. У Методологічних положеннях статистичного спостереження описуються такі питання:

загальні відомості про ДСС: мета статистичного спостереження, група користувачів ДСС, для задоволення інформаційних потреб яких насамперед проводиться спостереження (цільова група користувачів), акти права Європейського Союзу (acquis ЄС), міжнародні документи, які використані як основа Методологічних положень статистичного спостереження, законодавчі та інші нормативно-правові акти, на виконання яких проводиться ДСС, зв'язки з іншими ДСС (за наявності), періодичність ДСС, поняття (терміни, визначення), що використовуються в Методологічних положеннях статистичного спостереження з посиланням на джерела їх походження (за наявності);

коротка характеристика явища/процесу, що вивчається. Перелік та опис показників та/або груп показників, які поширюються за результатами ДСС (за умови подання їх у додатку до Методологічних положень статистичного спостереження). Перелік показників, що поширюються за результатами ДСС, разом з їх розрізами (деталізацією) наводиться у форматі, наведеному в додатку 2 до цих Методичних рекомендацій. За потреби зазначається інформація, яка використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних з метою виробництва статистичної інформації;

об'єкт статистичного спостереження (цільова сукупність) з короткою характеристикою; одиниця статистичного спостереження, включаючи питання охоплення та/або обмежень охоплення явища/процесу, що вивчається; інші одиниці статистичного спостереження, відносно яких отримуються дані в ході ДСС; статистичний метод вивчення об'єкта статистичного спостереження (для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів, статистичних реєстрів) (суцільний, несучільний);

джерела отримання інформації ДСС із зазначенням інформації, яка отримується з них, зокрема, інформація, отримана від респондентів за формою ДСС, опис якої наводиться у форматі, вказаному в додатку 2 до цих Методичних рекомендацій (для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів), загальні строки (терміни) та періодичність отримання інформації, методологія її формування, а також та статистичні методи отримання інформації (опитування, звітування, вебресурси, угоди щодо взаємообміну інформаційними ресурсами, результати інших ДСС тощо);

формування статистичних переліків – для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів; взаємозв'язок об'єкта статистичного спостереження (цільової сукупності), генеральної сукупності (основи вибірки), сукупності одиниць статистичного спостереження, наведений у додатку 3; дизайн (план) вибірки/сукупності одиниць статистичного спостереження, та очікуваний рівень відповідей, зазначення статистичного методу формування вищезазначеної сукупності одиниць (наприклад, метод відсікання, метод імовірного відбору одиниць пропорційно їхньому розміру, або простий; зі

стратифікацією за певною ознакою чи без стратифікації тощо), висвітлення питання змін у вищезазначеній сукупності одиниць протягом звітного періоду та доцільності/недоцільності її актуалізації з відповідним обґрунтуванням;

методи обробки й аналізу даних: інтеграція даних на мікрорівні та макрорівні (приєднання, зв'язування, злиття або з'єднання даних, компіляція), зведення та групування (систематизація, агрегація, арифметичне (незважене) або зважене підсумовування, утворення однорідних за ознаками груп, багатомірних групувань, взаємозв'язок даних), кодування та класифікація, компенсація відсутніх даних (імпутація) (виключення неповних відповідей, заповнення відсутніх значень, зважування, моделювання), система статистичних ваг та її коригування, мікроредагування, міри центральної тенденції (середні величини, мода, медіана), міри відхилення (стандартна похибка, відносна стандартна похибка (коефіцієнт варіації), гранична похибка та довірчий інтервал), розрахунок абсолютних, відносних і середніх величин, індексів (розрахунок статистичних показників), макроредагування, статистичне доведення (кореляційний, регресивний, факторний, кластерний, дисперсійний аналізи), вимірювання сезонних коливань, моделювання (оцінка, аналіз часових рядів, імітаційне моделювання), графічне представлення даних, представлення даних у вигляді таблиці тощо. Універсальні методи аналізу й обробки інформації застосовуються для більшості стандартних процедур проведення ДСС;

забезпечення статистичної конфіденційності з посиланням на законодавчі акти, короткий опис підходів/заходів забезпечення статистичної конфіденційності, які перевіряються на дотримання принципу конфіденційності, методів контролю ризику розкриття конфіденційних даних та методів його уникнення (перевірки ризику розкриття (правила порогового значення, домінанти) та його уникнення (первинне, вторинне блокування, маскування, перекодування тощо));

порядок, періодичність, строки (терміни), формати поширення статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, та забезпечення доступу до неї користувачів (на офіційному вебсайті, за запитом, угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами з іншими державними органами, установами, організаціями тощо), а також інформування користувачів стосовно розміщення на офіційному вебсайті Держстату звіту щодо якості статистичних даних;

методологія перегляду статистичної інформації; показники, що поширюються за результатами ДСС, за якими переглядається статистична інформація, разом із описом причин та методів її перегляду, довжиною періоду перегляду, деталізацією та загальними строками (термінами) попереднього повідомлення користувачів про перегляд та поширення переглянутої статистичної інформації;

особливості проведення ДСС в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні) із зазначенням:

обставин, що унеможливають проведення ДСС за встановленою методологією;

відсутності даних або неможливості отримати їх у повному обсязі із джерел, наведених у відповідному розділі Методологічних положень статистичного спостереження, чи альтернативних джерел інформації;

можливості здійснення оцінки статистичних показників із наведенням їх переліку та розрізів;

опису методів, що можуть бути застосовані для оцінки статистичних показників, крім уже передбачених Методологічними положеннями статистичного спостереження;

рівня повноти охоплення явища (частка значень відповідних показників у загальному їх обсязі порівняно з попередніми звітними періодами, очікуваними значеннями тощо), рівня невідповідей респондентів (для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів) та рівня надійності даних (для ДСС, що проводяться із застосуванням вибіркового методу);

інформації щодо строків виконання окремих процесів статистичного виробництва;

можливості в подальшому формування статистичної інформації та необхідності перегляду оцінки статистичних показників за встановленою методологією;

можливості поширення статистичної інформації за результатами ДСС.

Примірна структура та опис наповнення розділів, а також умовний приклад Методологічних положень статистичного спостереження наведено в додатку 2 до цих Методичних рекомендацій.

3. У рамках ДСС для забезпечення повного документування його методології (окрім Методологічних положень статистичного спостереження) можуть бути розроблені Методологічні положення із формування окремого статистичного показника чи групи взаємопов'язаних показників, окремих методологічних аспектів ДСС. Методологічні положення можуть бути розроблені також для окремих методологічних аспектів декількох ДСС.

4. Для підготовки Методологічних положень статистичного спостереження, Методологічних положень із формування окремого статистичного показника чи групи взаємопов'язаних показників або окремих методологічних аспектів ДСС (декількох ДСС) (далі – Методологічні положення) використовується примірна структура, що описана у пункті 2 цього розділу, із висвітленням у відповідних розділах тих питань, які стосуються предмета вищезазначених Методологічних положень.

IV. Методика статистичного спостереження

1. У Методиці статистичного спостереження насамперед конкретизується обраний статистичний метод, шляхом послідовного викладення правил і

способів його застосування, уточнення та деталізації завдань, які визначені відповідними Методологічними положеннями статистичного спостереження.

2. У Методиці статистичного спостереження описуються такі питання:

посилання на Методологічні положення статистичного спостереження, якими визначений статистичний метод, що описується, основні характеристики об'єкта вивчення, короткий теоретичний опис методу, загальні принципи його застосування (за потреби ключові формули методу), поняття (терміни, визначення), використані в вищезазначеній Методиці;

джерела інформації для обраного статистичного методу;

практичне застосування статистичного методу. Подається опис покрокового використання методу з формулами і прикладами. Зазначається, які саме дані (з якого джерела і для чого) використовуються на кожному кроці застосування методу.

Примірна структура Методики статистичного спостереження наведена у додатку 4 до цих Методичних рекомендацій.

V. Основні вимоги щодо оформлення основних положень статистичної методології

1. Методологічні положення (Методику статистичного спостереження за наявності) (далі – МП) оформлюють з урахуванням вимог, установлених пунктами 5.10, 5.13, пунктами 6.1, 6.5 ДСТУ 1.5:2015 "Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів", пунктами 100–140 Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну та пунктами 41–55, 93 Типової інструкції з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 55 "Деякі питання документування управлінської діяльності" (зі змінами) (постанова КМУ № 55), інших нормативно-правових актів, а також з урахуванням пунктів 226, 254, 256, 258, 261, 262, 263, 265 Інструкції з діловодства в Державній службі статистики України, затвердженої наказом Держстату від 07 червня 2018 року № 96 "Про затвердження Інструкції з діловодства в Державній службі статистики України" (зі змінами) (далі – Інструкція з діловодства).

2. На першому аркуші МП після грифу затвердження зазначають їх назву великими літерами напівжирним шрифтом з вирівнюванням по центру.

Наступні складові МП викладають послідовно після їх назви.

3. Написання умовних позначень і скорочень, у тому числі одиниць вимірювання, у МП не може відрізнятись від тих, що наведені в переліку умовних позначень і скорочень.

4. Прізвища, назви установ та інші власні назви у МП наводять мовою оригіналу відповідно до норм чинного законодавства. У МП можна транслітерувати власні назви і назви організацій у перекладі на українську мову, додаючи при першій згадці у тексті оригінальну назву.

5. Залежно від особливостей МП, вони можуть містити рисунки, таблиці, формули та рівняння, які розміщують одразу після тексту, де вперше посилаються на них, або в додатку до цих МП. Кожному рисунку (таблиці, формулі) належить посилання в тексті із зазначенням номера. Номер складається з наскрізного порядкового номера рисунку (таблиці, формули) в межах усього тексту.

Номер формули чи рівняння друкують на їх рівні у крайньому правому положенні у круглих дужках. У багаторядкових формулах чи рівняннях їх номер проставляють на рівні останнього рядка.

Пояснення позначень, що входять до формули чи рівняння, якщо їх не було раніше в тексті, подають безпосередньо під формулою або рівнянням у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні. Перший рядок пояснень починають зі слова "де" без абзацного відступу і двокрапки, наступні рядки починають з абзацу. Пояснення кожного наступного за першим позначення наводять з нового рядка з абзацом. За потреби пояснення подають з одиницею вимірювання через кому. Наприклад, середня ціна продажу p у гривнях 1 центнера пшениці підприємствами за рік обчислюється за формулою:

$$p = \frac{S}{Q}, \quad (1)$$

де S – обсяг доходу (виручки) підприємств від продажу пшениці за рік, тис.грн;

Q – кількість пшениці, реалізованої підприємствами за рік, тис.ц.

6. Записи в списку використаних джерел оформлюють відповідно до правил, установлених ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання". Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів заголовків. Приклади оформлення записів у списку використаних джерел наведено у додатку 5 до цих Методичних рекомендацій.

7. У разі опублікування МП, з урахуванням ДСТУ 7152:2010 "Видання, оформлення публікацій у журналах і збірниках", їх доповнюють, зокрема, такими структурними елементами:

обкладинка (зовнішня сторінка обкладинки);
анотація (внутрішня сторінка обкладинки).

Кожна з перелічених структурних одиниць починається з нової сторінки у послідовності, що наведена вище.

8. Приклад оформлення обкладинки МП наведено у додатку 6 до цих Методичних рекомендацій.

9. Анотація містить стислий зміст МП з визначенням кола користувачів, відомості про осіб, що брали участь у розробці зазначеного документа; інформацію щодо узгодження МП та їх схвалення дорадчим органом Держстату, який утворено з метою координації робіт з удосконалення статистичної методології та звітно-статистичної документації, відомості про затвердження МП. За обсягом анотація значно менша за вступ.

10. Зміст МП включає послідовно перелічені назви всіх розділів, глав, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки), додатків та структурну одиницю стосовно списку використаних джерел і номери сторінок, які містять початок матеріалу. Відомості про структурні одиниці МП подають у такій послідовності: номери, назви структурних одиниць, сторінки.

VI. Розроблення/вдосконалення та опрацювання основних положень статистичної методології

1. Підставами для розроблення/вдосконалення МП є:
утворення нових розділів статистики, запровадження нового ДСС;
запровадження нових/зміни міжнародних стандартів і рекомендацій, найкращих досягнень сучасної науки та практики у сфері статистики;
зміни у законодавстві України;
зміни статистичної методології, організації та технології ДСС;
задокументовані потреби користувачів статистичної інформації та інші підстави, передбачені нормами законодавства.

2. Ініціаторами розроблення/вдосконалення МП, є самостійні структурні підрозділи апарату Держстату.

До розроблення/вдосконалення МП можуть бути залучені фахівці інших самостійних структурних підрозділів апарату Держстату та підприємств, установ та організацій, які знаходяться у сфері його управління, а також спеціалісти центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, науковці (за згодою їх керівників).

3. Після розроблення/вдосконалення МП самостійний структурний підрозділ апарату Держстату, відповідальний за проведення державного статистичного спостереження (далі – ССП) може надавати підготовлену редакцію зацікавленим самостійним структурним підрозділам апарату Держстату (зокрема, самостійному структурному підрозділу, до повноважень

якого віднесені питання координації статистичної методології) для розгляду та надання пропозицій і коментарів.

4. Розроблені/вдосконалені МП розглядає Комісія з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату відповідно до розділів II, III, IV Положення про Комісію з питань удосконалення методології та звітної документації, затвердженого наказом Держкомстату від 16 березня 2009 року № 88 (у редакції наказу Держстату від 16 червня 2023 року № 216) (далі – Методологічна комісія).

5. До подання на Методологічну комісію ССП подає службовою запискою на Голову Держстату для розгляду та надання пропозицій і зауважень членів Методологічної комісії проекти розроблених/вдосконалених МП.

Строк (термін) опрацювання проєктів розроблених/вдосконалених МП встановлюється згідно з пунктом 6 додатка 32 до пункту 384 глави 2 розділу III Інструкції з діловодства (не більше 20 днів).

За результатами розгляду проєктів розроблених/вдосконалених МП ССП проводить узгоджувальні процедури. У разі неврегульованих розбіжностей готує протокол узгодження позицій щодо відповідних проєктів розроблених/вдосконалених МП за формою, яку наведено у додатку 7 до цих Методичних рекомендацій.

6. Для розгляду на засіданні Методологічної комісії ССП подає опрацьовані із членами Методологічної комісії:

у разі запровадження нового ДСС – проєкти МП разом із проєктами форм ДСС і роз'яснень щодо форм ДСС, протокол узгодження позицій (додаток 7);

у разі вдосконалення ДСС – проєкти МП (у новій редакції або зміни до чинних МП) разом із формами ДСС та роз'ясненнями щодо форм ДСС, протокол узгодження позицій (додаток 7) та порівняльну таблицю (додаток 8). Якщо зміни не стосуються розділу "Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження" проєкту МП, форма ДСС та роз'яснення щодо форми ДСС не подаються.

7. Після схвалення Методологічною комісією проєктів розроблених/вдосконалених МП ССП (згідно з вимогами норм чинного законодавства) готує проєкт наказу Держстату щодо розроблених/вдосконалених МП для затвердження та/або впровадження у терміни (строки), визначені технологічною програмою на відповідний рік, але не пізніше 30 червня року T для проведення ДСС у році $T+1$.

Якщо за результатами розгляду Методологічною комісією проєктів розроблених/вдосконалених МП винесено рішення щодо їх схвалення із зауваженнями та пропозиціями, наданими Головою та членами Методологічної комісії, протягом 10 робочих днів ССП доопрацьовує проєкти розроблених/вдосконалених МП та готує аркуш їх погодження за формою, яку наведено у додатку 9 цих Методичних рекомендацій.

8. Проект наказу Держстату щодо розроблених/вдосконалених МП ССП в порядку, встановленому Інструкцією з діловодства, подає самостійному структурному підрозділу апарату Держстату, до повноважень якого належать питання реєстрації наказів для розгляду Головою Держстату разом із матеріалами Методологічної комісії, зокрема, із:

1) витягом з протоколу про розгляд проєктів розроблених/вдосконалених МП на засіданні Методологічної комісії;

2) аркушем погодження проєктів розроблених/вдосконалених МП;

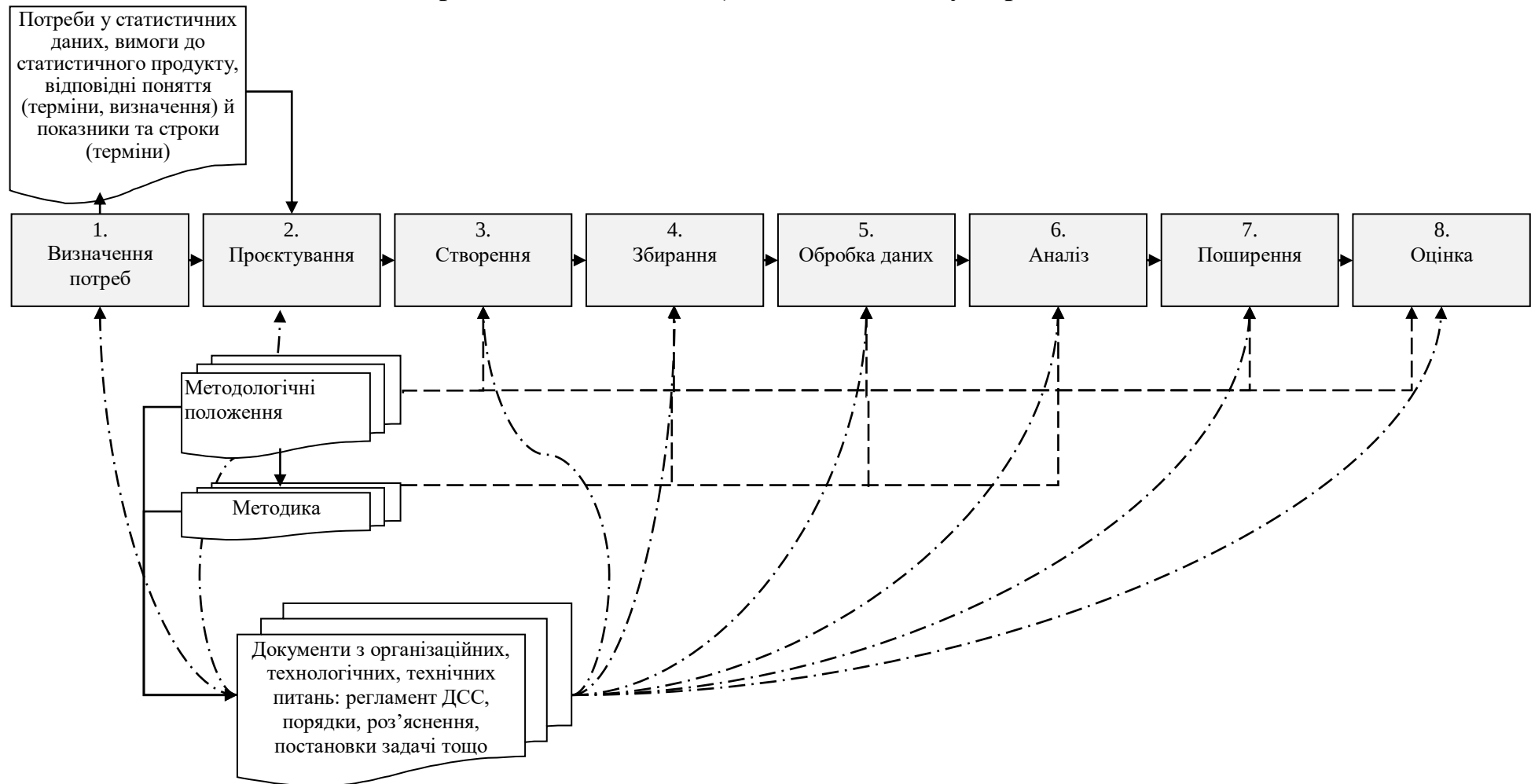
3) за необхідності іншими матеріалами за результатами розгляду проєктів розроблених/вдосконалених МП на засіданні Методологічної комісії.

9. Підписаний Головою Держстату наказ Держстату щодо розроблених/удосконалених МП оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату.

Заступник директора департаменту
статистичної методології-начальник
відділу координації статистичної
методології

Віра ТІЩЕНКО

Схема щодо місця Методологічних положень статистичного спостереження (Методики статистичного спостереження за наявністю) в статистичному виробництві

**Примірна структура та опис наповнення розділів
Методологічних положень статистичного спостереження**

Структурний елемент Методологічних положень статистичного спостереження та перелік питань, що описуються в ньому	Приклад наповнення розділів Методологічних положень статистичного спостереження: Методологічні положення державного статистичного спостереження "Трансформація публічних бібліотек в інформаційному суспільстві"
1	2
Зміст	Скорочення та умовні позначення I. Вступ II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних даних статистичного спостереження VIII. Поширення результатів статистичного спостереження IX. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження X. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні) Додатки: Додаток 1. Показники, що поширюються за результатами статистичного спостереження Додаток 2. Опис інформації у формі державного статистичного спостереження № 1-бібліотека (річна) "Звіт про використання інформаційно-комунікаційних технологій в публічних бібліотеках" Додаток 3. Набори даних/метаданих, що передаються до Євростату відповідно до предметних областей Збірника статистичних вимог Список використаних джерел
Скорочення та умовні позначення	ДСС, статистичне спостереження – державне статистичне спостереження; ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології; МОВЕД – місцева одиниця за видом економічної діяльності; КАТОТТГ – Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад; статистична інформація – офіційна державна статистична інформація; <i>T</i> – рік, у якому формується сукупність одиниць державного

1	2
	статистичного спостереження; ДСС "Реєстр респондентів" – державне статистичне спостереження "Реєстр респондентів статистичних спостережень"; РРП – Реєстр респондентів – підприємств.
I. Вступ Мета статистичного спостереження (метою проведення ДСС є формування інформації про (що) ... відносно кого (чого) ... для чого...). Цільова група користувачів статистичної інформації. Зазначення європейських та міжнародних документів, зокрема, які використані як основа Методологічних положень статистичного спостереження. Законодавчі та інші нормативно-правові акти, на виконання яких проводиться ДСС. Зв'язки з іншими ДСС (за наявності). Періодичність ДСС. Поняття (терміни, визначення), що використовуються в Методологічних положеннях статистичного спостереження (з посиланням на джерела, за наявності).	1. Метою проведення статистичного спостереження "Трансформація публічних бібліотек в інформаційному суспільстві" є формування інформації про рівень цифровізації публічних бібліотек для інформаційного забезпечення моніторингу Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року, Концепції розвитку цифрових компетентностей [7], міжнародних зіставлень щодо індексу цифрової економіки та суспільства (DESI). Користувачами даних ДСС можуть бути органи державної влади та місцевого самоврядування, науковці та дослідники, медіа (засоби масової інформації), міжнародні організації, підприємства (організації), фізичні особи. 2. Ці Методологічні положення ураховують рекомендації, викладені в Посібнику зі статистики культури Євростату 2018 року та Методологічних пояснень щодо індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) за 2023 року. 3. ДСС проводиться відповідно до статті 10 Закону України "Про офіційну статистику" та відповідає зобов'язанням України щодо імплементації статті 355 Глави 5 "Статистика" розділу V Угоди про асоціацію з ЄС у частині питань щодо надання вчасних та надійних даних, які можна порівняти на міжнародному рівні. 4. ДСС проводиться з річною періодичністю. 5. Для цілей Методологічних положень терміни вживаються у значеннях, наведених у статтях 1, 8, 9, 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1], статті 1 Закону України "Про бібліотеки та бібліотечну справу" [5]. Також застосовуються терміни з урахуванням наведених у розділі 1 Методологічних положень державного статистичного спостереження "Реєстр респондентів статистичних спостережень" [8], а також можуть вживатися у таких значеннях: бібліотечні електронні послуги – послуги, надані бібліотекою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій [5]; інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації та використання даних в інтересах їх користувачів [14]; цифровий пристрій – технічний пристрій або пристосування, призначене для отримання й обробки інформації в цифровій формі, використовуючи цифрові технології [15].
II. Загальна	1. В Україні функціонують публічні та спеціалізовані

1	2
характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються Коротка характеристика явища/процесу, що вивчається. Перелік і опис показників та/або груп показників, що поширюються за результатами ДСС (за умови подання їх у додатку до Методологічних положень статистичного спостереження). Крім цього, перелік показників, що поширюються за результатами ДСС, разом з їх розрізами (деталізацією) наводиться у форматі, наведеному в додатку до Методологічних положень статистичного спостереження. За потреби зазначається інформація, яка використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних з метою виробництва статистичної інформації.	бібліотеки (та їх філіали) всіх форм власності, засновані як органами державної влади, місцевого самоврядування, так і юридичними та фізичними особами для забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій відбувається трансформація бібліотек в інформаційному суспільстві, упровадження в них нових цифрових технологій з метою забезпечення доступності переваг і можливостей цифрового світу для населення у сфері отримання інформації та знань, зосереджених у бібліотеках. 2. Для відстеження цього процесу в межах ДСС формуються такі показники: 1) рівень забезпеченості населення бібліотеками та рівень забезпеченості населення бібліотеками, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ, одиниць (показники розраховуються як результат співвідношення кількості бібліотек/бібліотек, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ, до кількості наявного населення на кінець року (у розрахунку на 10 тис. осіб) та характеризують рівень забезпечення населення мережею публічних бібліотек/бібліотек, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ); 2) частка бібліотек, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ, у загальній кількості бібліотек (у відсотках) (показник визначає відносну величину бібліотек, які використовують ІКТ у бібліотечній справі); 3) рівень комп'ютеризації робочих місць бібліотек і рівень комп'ютеризації робочих місць бібліотек із підключенням до Інтернету (показники розраховуються як частка від ділення кількості комп'ютеризованих робочих місць/кількості комп'ютеризованих робочих місць із підключенням до Інтернету до загальної кількості місць у бібліотеці (у відсотках); 4) частка бібліотек, які ведуть каталогізацію документів в електронній формі, у загальній кількості бібліотек (у відсотках) (показник характеризує ступінь запровадження в бібліотеках електронного обліку документів бібліотечного фонду); 5) частка оцифрованих документів у кількості всіх документів бібліотечного фонду (у відсотках) (показник визначає рівень цифровізації документів бібліотечного фонду); 6) рівень надання електронних послуг (показник розраховується як частка від ділення кількості видів послуг, наданих з використанням ІКТ, у загальній кількості видів послуг бібліотек, у відсотках); 7) частка бібліотек, обладнаних цифровими та програмними засобами, у загальній кількості бібліотек (у відсотках) (показник

1	2
	характеризує рівень облаштування бібліотек сучасними цифровими та програмними засобами); 8) частка працівників бібліотек, що мають знання та/або навички для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ, у загальній кількості працівників бібліотек (у відсотках) (показник характеризує рівень професійної підготовленості працівників бібліотек для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ). 3. Показники, що поширюються за результатами ДСС, та їх розрізи (деталізація) наведені в додатку 1 до цих Методологічних положень. 4. Для подальших розрахунків зведених статистичних даних з метою виробництва статистичної інформації інших ДСС розраховуються індекс облікової кількості штатних працівників та кількості працівників, що мають знання та/або навички для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ (у відсотках до попереднього року).
III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження Коротка характеристика об'єкта статистичного спостереження. Питання щодо охоплення та /або щодо обмежень охоплення явища/ процесу, що вивчається, з описом різниці між сукупністю, що цікавить користувача, та об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю); одиниця статистичного спостереження, інші одиниці статистичного спостереження, щодо яких отримуються дані в ході ДСС. Статистичний метод вивчення об'єкта статистичного спостереження (для ДСС зі збором даних безпосередньо від респондентів, статистичних реєстрів) (суцільний, несучільний).	1. Об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю) є юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб - публічні бібліотеки країни, оскільки вони більш доступні для користувачів і більшою мірою визначають собою явище, яке досліджується в цьому спостереженні. ДСС охоплює бібліотеки та їх філіали, розташовані на економічній території країни: національні, державні, обласні універсальні бібліотеки, спеціалізовані бібліотеки для дітей, юнацтва та осіб із фізичними вадами, міські, районні, селищні, сільські бібліотеки (включаючи бібліотеки, створені на території територіальних громад відповідно до КАТОТТГ). ДСС не поширюється на спеціальні бібліотеки (бібліотеки академій наук, науково-дослідних установ, навчальних закладів, підприємств, установ, організацій). Для проведення ДСС використовується комбінація статистичних методів, а саме адміністративних даних і даних інших ДСС, і проведення обстеження безпосередньо одиниць ДСС із використанням методу несучільного вивчення сукупностей – вибіркового методу. 2. Одиницею статистичного спостереження є юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи.

1	2
IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження джерела отримання інформації ДСС із зазначенням інформації, яка отримується з них, зокрема, інформація, отримана від респондентів за формою ДСС, опис якої наводиться у форматі, вказаному в додатку 2 до цих Методичних рекомендацій (для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів); загальні строки (терміни) та періодичність отримання інформації, методологія її формування, а також статистичні методи отримання інформації (опитування, звітування, вебресурси, угоди щодо взаємообміну інформаційними ресурсами, результати інших ДСС тощо).	Джерелами інформації ДСС є: інформація, отримана від респондентів, за формою ДСС № 1-бібліотека (річна) "Звіт про використання інформаційно-комунікаційних технологій в публічних бібліотеках", опис якої наведено в додатку 2 до цих Методологічних положень. Зазначені дані отримуються не пізніше 10 березня року, наступного за звітним, у електронній формі. Показники форми вміщують дані за звітний рік у цілому по юридичній особі, включаючи дані її філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, що розташовані на одній з нею території. Якщо відокремлений підрозділ, виділений на окремий баланс і розташований на іншій території, ніж юридична особа, показники форми включають дані за звітний рік у цілому по цьому відокремленому підрозділу та не містять даних по юридичній особі. Водночас дані за показниками форми по юридичній особі не включатимуть даних цього відокремленого підрозділу; зведена інформація щодо кількості бібліотек, документів бібліотечного фонду, електронних видань, цифрових і програмних засобів бібліотек з вебсайту Електронної системи моніторингу базової мережі публічних бібліотек України (ЕСМаР) Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого (далі – НБУ ім. Ярослава Мудрого), яка здійснює функції інформаційного та науково-методичного центру мережі публічних бібліотек України, яка стає доступною в середині березня року, наступного за звітним; перелік публічних бібліотек станом на початок листопада звітного року, який отримується за угодою щодо взаємообміну інформаційними ресурсами із НБУ ім. Ярослава Мудрого в листопаді року <i>T</i> в електронній формі/дані ДСС "Реєстр респондентів", які використовуються для формування статистичних переліків і отримується в другій декаді листопада року <i>T</i> в електронній формі; статистична інформація з вебсайту Держстату за результатами ДСС "Чисельність та природний рух населення" щодо кількості наявного населення України станом на кінець звітного року, яка оприлюднюється наприкінці лютого року, наступного за звітним, на вебсайті Держстату.
V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається (для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів) Генеральна сукупність, (основа вибірки), яка містить множину одиниць, характеристики якої необхідно вивчити і щодо яких буде зроблено	1. Формування генеральної сукупності (основа вибірки) одиниць статистичного спостереження, сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, сукупності респондентів ДСС відбувається у грудні року <i>T</i> на державному рівні (для отримання інформації безпосередньо від респондента). Варіант I. Генеральна сукупність одиниць статистичного спостереження формується на основі переліку НБУ ім. Ярослава Мудрого, який уміщує публічні бібліотеки, що функціонували станом на 01 листопада року <i>T</i>. Варіант II. Генеральна сукупність одиниць статистичного

1	2
узагальнення за результатами статистичного спостереження, її відмінності від цільової сукупності (за наявності), дизайн (план) вибірки/ сукупності статистичного спостереження(відбирається за визначеними критеріями та правилами із множини одиниць генеральної сукупності, за якою планується зробити висновки або узагальнення для всіх одиниць генеральної сукупності)(організаційно-логічна модель структури вибіркової сукупності (сукупності, що вивчається) та принципи її формування), очікуваний рівень відповідей та метод формування сукупності (наприклад, метод відсікання, метод відбору пропорційний розміру, або простий; зі стратифікацією за певною ознакою чи без стратифікації тощо). Питання змін у сукупності протягом звітного періоду та її актуалізації з відповідним обґрунтуванням, формуванням сукупності респондентів ДСС.	спостереження формується на основі даних ДСС "Реєстр респондентів" (у частині РРП) і включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T та відповідають таким критеріям: тип статистичної одиниці МОВЕД, вид економічної діяльності згідно із КВЕД 91.01. 2. На основі генеральної сукупності одиниць із застосуванням вибіркового методу формується сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається. Для цього генеральна сукупність розподіляється за стратами: страта 1 – одиниці, що мають у назві "національна бібліотека", "державна бібліотека", "обласна універсальна бібліотека", "спеціалізована бібліотека для дітей/юнацтва", "бібліотека УТОС", і обстежуються суцільно; страта 2 – інші одиниці, які обстежуються на основі випадкового відбору 20 відсотків одиниць у кожному регіоні. Формування сукупності одиниць статистичного спостереження здійснюється відповідно до Методики проведення вибіркового обстеження щодо діяльності публічних бібліотек (далі – Методика), яка розміщена на вебсайті Держстату за посиланням http://www.ukrstat.gov.ua/. 3. Додаткова інформація що використовується під час формування сукупності одиниць, що вивчається. До сукупності одиниць, що вивчається не включаються місцеві одиниці, щодо яких упродовж років T, $T-1$ не було отримано звіти, зокрема із причин, пов'язаних із відсутністю здійснення господарської діяльності (одиниця не здійснює діяльності, що формує явище, яке спостерігається; одиниця припинена або в стадії припинення; одиниця реорганізована/в стадії реорганізації або передала виробничі фактори іншій одиниці), а також якщо за одиницю звітував інший респондент. Інформація про респондентів, які подали звіти за власною ініціативою, накопичується й використовується під час формування сукупності одиниць ДСС, що вивчається, у наступному звітному періоді. 4. На підставі сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, формується сукупність респондентів, до якого включаються юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць статистичного спостереження. Очікується, що рівень відповідей респондентів становитиме 97 відсотків. 5. Унесення змін до статистичних переліків не здійснюється.
VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження	1. Обробка даних ДСС складається із опрацювання стандартних процедур щодо даних, отриманих від респондентів, які введено/завантажено до електронного середовища (у тому числі кодування даних, контроль повноти їх уведення, перевірка

1	2
Методи обробки та аналізу даних: інтеграція даних на мікрорівні та макрорівні (приєднання, зв'язування, злиття або з'єднання даних, компіляція), зведення та групування (систематизація, агрегація, арифметичне (незважене) або зважене підсумовування, утворення однорідних за ознаками груп, багатомірних групувань, взаємозв'язок даних), кодування та класифікація, компенсація відсутніх даних (імпутація) (виключення неповних відповідей, заповнення відсутніх значень, зважування, моделювання), система статистичних ваг та її коригування, мікроредагування, міри центральної тенденції (середні величини, мода, медіана), міри відхилення (стандартна похибка, відносна стандартна похибка (коефіцієнт варіації), гранична похибка та довірчий інтервал), розрахунок абсолютних, відносних і середніх величин, індексів (розрахунок статистичних показників), макроредагування, статистичне доведення (кореляційний, регресивний, факторний, кластерний, дисперсійний аналізи), вимірювання сезонних коливань, моделювання (оцінка, аналіз часових рядів, імітаційне моделювання), графічне представлення даних, представлення даних у вигляді таблиці тощо. Універсальні методи аналізу й обробки інформації застосовуються для більшості стандартних процедур проведення ДСС.	правильності співвідношення окремих значень показників, порівняння значень показників у динаміці (із застосуванням методів з'єднання даних, групування, кодування, мікроредагування), а також зведених даних, що надійшли з адміністративних джерел, у частині аналізу наявності та взаємозв'язку отриманих даних. Здійснюється аналіз рівня відповідей респондентів порівняно з його очікуваним значенням. У разі виявлення неузгодженостей може здійснюватися зв'язок з респондентами та постачальниками даних і відповідне редагування інформації. 2. Стосовно невідповідей респондентів через відмову надати інформацію застосовуються статистичні методи, що дозволяють компенсувати відсутню інформацію. Для одиниць обох страт, зазначених у розділі V цих Методологічних положень, застосовується метод підбору з наявної інформації значення з урахуванням розподілу ознаки та ступеня схожості одиниць вибірки за класифікаційними ознаками (метод "hot-deck"). Якщо не вистачає інформації для застосування зазначеного методу, для страти, одиниці якої досліджуються суцільно, застосовується метод імпутації середнього значення відповідного показника, для страти, одиниці якої досліджуються вибірково, – метод коригування статистичних ваг на невідповіді. Покрокове застосування цих методів відбувається згідно з Методикою. 3. Для оцінки якості вибірки розраховуються показники точності (надійності), а саме: дисперсія вибірових оцінок, стандартна похибка вибірки, гранична похибка вибірки, відносна стандартна похибка вибірки, або коефіцієнт варіації. 4. Формування показників за результатами ДСС (відповідно до їх переліку, викладеному в розділі II цих Методологічних положень) відбувається методом поєднання підсумків, отриманих за результатами обстеження сукупності одиниць, що вивчається, і зведених даних із вебсайту ЕСМаР НБУ ім. Ярослава Мудрого із результатами ДСС "Чисельність та склад населення". Для формування показників за результатами ДСС (у тому числі для порівняльного аналізу) застосовується метод обчислення відносних величин динаміки, структури та інтенсивності (як співвідношення порівнюваних абсолютних величин у відсотках/одиницях), а також метод розподілу абсолютних величин за категоріями. Отримані результати для забезпечення їх якості аналізуються, зокрема, з точки зору взаємозв'язку показників: частки бібліотек, які ведуть каталогізацію документів в електронній формі, частки працівників бібліотек, що мають знання та/або навички для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ, та частки бібліотек, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ. Також здійснюється аналіз сумнівних агрегатів, аналіз розподілу даних, аналіз абсолютних, відносних та середніх величин, вивчаються тенденції. Зважаючи на результати проведеного аналізу, застосовується процедура

1	2
	макроредагування даних (за потреби). Здійснюється формування статистичної інформації, яка отримується за результатами ДСС, для поширення.
VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних даних статистичного спостереження Посилання на законодавчі акти, короткий опис підходів/заходів забезпечення статистичної конфіденційності даних, які перевіряються на дотримання принципу конфіденційності, методів контролю ризику розкриття конфіденційних даних і методів його уникнення (перевірки ризику розкриття (правила порогового значення, домінанти) та його уникнення (первинне, вторинне блокування, маскування, перекодування тощо)).	1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється згідно з міжнародними вимогами до правил конфіденційності даних відповідно до глави V Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 223/2009 від 11 березня 2009 року про європейську статистику [17], а також відповідно до вимог статей 11, 25, 29, 30, 31, 32, 37 Закону України "Про офіційну статистику" [1], статей 18, 21 Закону України "Про інформацію" [2], статей 6, 7 Закону України "Про доступ до публічної інформації" [3], статей 5, 6, 7, 24 Закону України "Про захист персональних даних" [4]. Також забезпечення статистичної конфіденційності проведення ДСС відбувається з урахуванням основних принципів і статистичних методів, визначених пунктом 1 підрозділу 2 розділу IV Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності офіційної державної статистичної інформації [10]. Для забезпечення встановлених законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності наданої ними інформації використання цієї інформації відбувається виключно у статистичних цілях. 2. У ході проведення ДСС реалізуються такі заходи щодо забезпечення статистичної конфіденційності: надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у агрегованому знеособленому вигляді; нерозповсюдження інформації, яка була отримана під час проведення ДСС, уключаючи адміністративні дані, якщо є загроза розкриття первинних даних; захист та використання виключно у статистичних цілях інформації, що містить статистичні переліки. 3. Контроль ризику розкриття конфіденційних даних здійснюється для кожного з показників, що формуються за результатами ДСС, що перелічені в розділі II цих МП, за правилом порогового значення, згідно з яким значення статистичного показника є вразливим, якщо воно розраховано на базі занадто малої кількості статистичних одиниць (три та менше), та правилом домінанти, згідно з яким значення є вразливим, якщо воно розраховано з перевагою однієї (80 і більше відсотків визначеного розміру/обсягу показника) та/або двох одиниць (90 і більше відсотків визначеного обсягу показника). Для уникнення розкриття конфіденційних даних застосовуються методи блокування вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.
VIII. Поширення результатів статистичного спостереження	1. Відповідно до Закону України "Про офіційну статистику" статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється в агрегованому знеособленому вигляді.

1	2
Порядок, періодичність, строки (терміни), формати поширення результатів ДСС і забезпечення доступу до них користувачів (на офіційному вебсайті, за запитами, угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами з іншими державними органами, установами, організаціями тощо), а також інформування користувачів стосовно розміщення на офіційному вебсайті Держстату звіту щодо якості статистичних даних.	2. З метою забезпечення статистичної конфіденційності поширенню не підлягає агрегована знеособлена статистична інформація, яка містить дані, отримані від трьох і менше респондентів та/або якщо частка одного з респондентів у ній перевищує 80 відсотків або частка двох респондентів у ній перевищує 90 відсотків, а також інформація, що містить статистичні переліки. 3. Відповідно до частини шостої статті 33 Закону України "Про офіційну статистику» не підлягає поширенню та наданню за запитом інформація (включаючи наведену в додатку 3 до цих Методологічних положень), яка використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних з метою виробництва статистичної інформації. 4. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html) у відповідних статистичних продуктах (експрес-випуски, статистична інформація, статистичні публікації тощо). Інформація, що оприлюднюється на вебсайтах ТОД, узгоджена з інформацією, що оприлюднює Держстат. Результати ДСС оприлюднюються не пізніше ніж через шість місяців після звітного року. Терміни поширення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються у плані державних статистичних спостережень на відповідний рік. 5. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає: 1) за запитами користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством; 2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями; 3) міжнародним організаціям, а також для здійснення обміну такою інформацією зі статистичними службами іноземних держав відповідно до вимог законодавства України (включаючи інформацію, наведену в додатку 3 до цих Методологічних положень). 6. З метою оцінювання якості офіційної державної статистичної інформації за ознаками актуальності, точності і надійності, своєчасності і пунктуальності, узгодженості і порівнянності, а також доступності і ясності формується та оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату стандартний звіт з якості ДСС "Трансформація публічних бібліотек в інформаційному суспільстві".
ІХ. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження	1. Для цього ДСС передбачений спеціальний перегляд статистичної інформації, який здійснюється вразі зміни його методології та/або класифікації, що використовується для формування розподілу показників ДСС за групою міських та

1	2
Політика перегляду статистичної інформації; показники, що поширюються за результатами ДСС, за якими переглядається статистична інформація, разом із описом причин та методів її перегляду, довжиною періоду перегляду, деталізацією та загальними строками (термінами) попереднього повідомлення користувачів про перегляд і поширення переглянутої статистичної інформації.	групою сільських населених пунктів, а також за результатами проведення чергового перепису населення, у строки (терміни), передбачені планом ДСС на відповідний рік. Перегляду підлягає статистична інформація за всіма показниками, що поширюються за результатами ДСС, у цілому по Україні, у розрізі регіонів без подальшого поділу із застосуванням макрометоду, оснований на перерахунку зведених даних із використанням тенденцій, що склалися. Перегляд статистичної інформації за показниками, що поширюються за результатами ДСС, здійснюється за максимально можливий період проведення ДСС, але не менше ніж за п'ять останніх років. 2. Також у разі непередбачуваних подій, які можуть значно (від 5 відсотків) вплинути на оприлюднену статистичну інформацію за цим ДСС, може здійснюватися незапланований перегляд статистичної інформації. 3. Про спеціальний перегляд статистичної інформації користувачам повідомляють не пізніше як за півроку, про незапланований перегляд – як тільки виникає потреба в ньому. Повідомлення здійснюється шляхом поширення на офіційному вебсайті Держстату відповідного оголошення. 4. Переглянута інформація оприлюднюється разом із черговим поширенням відповідної статистичної інформації за підсумками ДСС, згідно із календарем поширення інформації, і з відповідними поясненнями.
Х. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні) із зазначенням: обставин, що унеможливають проведення ДСС за встановленою методологією; відсутності даних або неможливості отримати їх у повному обсязі із джерел, наведених у відповідному розділі Методологічних положень статистичного спостереження, чи альтернативних джерел інформації; можливості здійснення оцінки статистичних	Унаслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", яким передбачено, що фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи [6], отримання даних за цим ДСС, зокрема статистичної звітності та адміністративних даних, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, у повному обсязі не є можливим. Через відсутність даних з усіх джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, а також альтернативних може не бути можливості здійснити оцінку показників, наведених у розділі II цих Методологічних положень. У випадку отримання даних у неповному обсязі (менше, ніж очікуваний рівень відповідей респондентів, наведений у розділі V цих Методологічних положень) та/або відсутності даних хоча б за одним із джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, здійснюється оцінка показника "рівень забезпеченості населення бібліотеками на 10 тис. осіб наявного населення" (з урахуванням Методологічних основ здійснення оцінок основних

1	2
показників із наведенням їх переліку та розрізів; опису методів, що можуть бути застосовані для оцінки статистичних показників, крім уже передбачених Методологічними положеннями статистичного спостереження; рівня повноти охоплення явища (питома вага значень відповідних показників у загальному їх обсязі порівняно з попередніми звітними періодами, очікуваними значеннями тощо), рівня невідповідей респондентів (для ДСС зі збором інформації безпосередньо від респондентів, реєстрів респондентів) та рівня надійності даних (для ДСС, що проводяться із застосуванням вибіркового методу); інформації щодо строків виконання окремих процесів статистичного виробництва; можливості в подальшому формування статистичної інформації та необхідності перегляду оцінки статистичних показників за встановленою методологією; можливості поширення статистичної інформації за результатами ДСС.	статистичних показників у випадку відсутності даних унаслідок надзвичайних і непереборних обставин [11]). Для здійснення оцінки використовується інформація з відкритих джерел щодо кількості публічних бібліотек та Організації Об'єднаних Націй щодо оцінки чисельності населення України, яка може бути альтернативним джерелом для оцінки статистичного показника, зазначеного в цьому розділі Методологічних положень. Оцінка статистичного показника "рівень забезпеченості населення бібліотеками на 10 тис. осіб наявного населення" здійснюється по Україні та її регіонах. За цим ДСС оцінка вищезазначеного показника здійснюється шляхом застосування на мікрорівні статистичних методів, що дозволяють компенсувати відсутню інформацію, описаних у розділі VI цих Методологічних положень, а також методів коригування зведеної інформації на макрорівні (з урахуванням інформації, отриманої з альтернативних джерел). Строки виконання окремих процесів статистичного виробництва повинні визначатися з урахуванням положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" та зважаючи на необхідний органам державної статистики час для здійснення оцінки статистичного показника. При поширенні статистичної інформації щодо рівня забезпеченості населення бібліотеками на 10 тис. осіб наявного населення наводиться інформація щодо особливостей формування показника (повноти охоплення явища, рівня надійності тощо) в умовах правового режиму воєнного стану та можливості її перегляду (з урахуванням Методологічних положень щодо перегляду статистичної інформації [12]). Ураховуючи положення Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", беручи до уваги відсутність звітів і будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства від респондентів, у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення офіційна державна статистична інформація, щодо якої неможливо забезпечити відповідну якість, може не поширюватися. Про зазначене користувачам повідомляють додатково шляхом поширення відповідного оголошення на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html), надання усних чи письмових роз'яснень, наведення пояснень (приміток) у статистичних продуктах тощо.

Додаток 1
до Методологічних положень
(пункт 2 розділу II)

П р и к л а д

Показники, що поширюються за результатами статистичного спостереження

Найменування показника	Періодичність	Розпорядник	Територіальний розріз	Інші розрізи
Забезпеченість населення бібліотеками на 10 тис. осіб наявного населення	Річна	Держстат	Україна, регіони	
Забезпеченість населення бібліотеками, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ на 10 тис. осіб наявного населення		ТОД	Регіон	
Частка бібліотек, які ведуть бібліотечну справу з використанням ІКТ, у загальній кількості бібліотек	Річна			
Рівень комп'ютеризації робочих місць бібліотек.				
Рівень комп'ютеризації робочих місць бібліотек з підключенням до Інтернету				
Частка бібліотек, які ведуть каталогізацію документів в електронній формі, у загальній кількості бібліотек	Річна			
Частка оцифрованих документів у кількості усіх документів бібліотечного фонду				
Рівень надання електронних послуг	Річна			
Частка бібліотек, обладнаних цифровими та програмними засобами, у загальній кількості бібліотек	Річна	Держстат	Україна, регіони	За видами цифрових засобів (комп'ютер, стільниковий (мобільний) телефон, цифровий фотоапарат та цифрова відеокамера, вебкамера, DVD-програвач, інший вид цифрового засобу)
		ТОД	Регіон	

Найменування показника	Періодичність	Розпорядник	Територіальний розріз	Інші розрізи
Частка працівників бібліотек, що мають знання та/або навички для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ, у загальній кількості працівників бібліотек	Річна	Держстат	Україна, регіони	
		ТОД	Регіон	

¹ Код статистичного продукту (інформації) містить аббревіатуру формату статистичного продукту: ЕВ – експрес-випуск, Б – бюлетень, Д – доповідь, Зб – збірник, СІ – статистична інформація, ФМ – файл мікроданих; код галузі статистики; код розділу статистики; код тематики статистичного виробництва; порядковий номер статистичного продукту певного формату в межах тематики статистичного виробництва.

Додаток 2
до Методологічних положень
(розділ IV)

П р и к л а д

Опис інформації у формі державного статистичного спостереження № 1-бібліотека (річна) "Звіт про використання інформаційно-комунікаційних технологій в публічних бібліотеках"

№	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
1.	Чи веде Ваша бібліотека каталогізацію документів в електронній формі?	Річна	×
2.	Чи мала Ваша бібліотека робочі місця, облаштовані комп'ютерами?	Річна	×
3.	Чи мала Ваша бібліотека доступ до мережі Інтернет?	Річна	×
4.	Чи надавала Ваша бібліотека послуги з використанням ІКТ?	Річна	×
5.	Чи працюють у Вашій бібліотеці фахівці, що мають знання та/або навички для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ?	Річна	×
6.	Кількість робочих місць	Річна	Усього, у тому числі з використанням ІКТ, з них з використанням Інтернету
7.	Кількість послуг, що надає Ваша бібліотека протягом року	Річна	Усього, у тому числі з використанням ІКТ, з них з використанням Інтернету
8.	Облікова кількість штатних працівників Вашої бібліотеки	Річна	Усього, у тому числі з використанням ІКТ, з них з використанням Інтернету
9.	Із облікової кількості штатних працівників – кількість працівників, що мають знання та/або навички для здійснення технічного обслуговування інфраструктури ІКТ	Річна	Усього, у тому числі з використанням ІКТ, з них з використанням Інтернету
10.	Інформація щодо відсутності даних	Річна	За видами причин відсутності даних: не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається; одиниця припинена або перебуває в стадії припинення; здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва;

			тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження; проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці; відсутнє явище, яке спостерігається	

Додаток 3
до Методологічних положень
(пункти 3, 5 розділу VIII)

П р и к л а д

Набори даних/метаданих, що передаються до Євростату
відповідно до предметних областей Збірника статистичних вимог

Набори даних/метаданих	Предметна область	Джерела для формування наборів даних і метаданих (код ДСС, адміністративні дані ¹)	Термін передачі	Період, за який сформовано набори даних/метаданих
INFOSOC_ENT_A (набір даних)	2.5.3. Статистика інформаційно-комунікаційних технологій	Статистичні дані ДСС: 3.03.00.03, 3.03.00.02, 2.03.01.01, 2.03.01.04	жовтень	2026
INFOSOT_ENT_A (набір даних) ²	2.5.3. Статистика інформаційно-комунікаційних технологій	Статистичні дані ДСС: 3.03.00.03, 3.03.00.02	жовтень	2026
Звіти про якість через обробник ESS-Metadata Handler в Єдиній інтегрованій структурі метаданих (SIMS)	2.5.3. Статистика інформаційно-комунікаційних технологій	Статистичні дані ДСС: 3.03.00.03, 3.03.00.02, 2.03.01.01, 2.03.01.04	листопад	2026

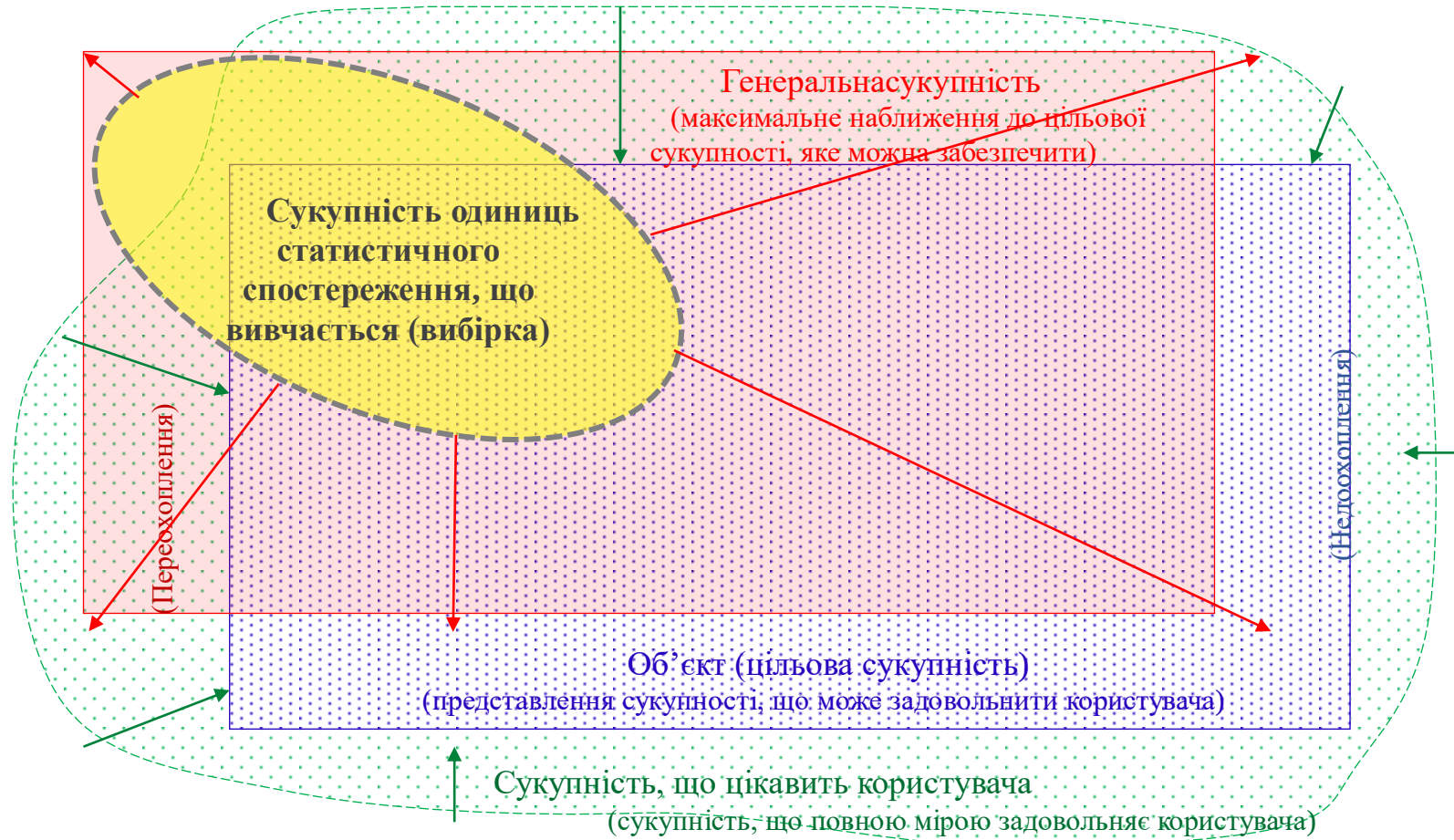
¹ Наводяться у випадку відсутності ДСС.

² Використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних з метою виробництва Євростатом статистичної інформації.

1	2
Список використаних джерел	Закон України "Про офіційну статистику" від 16 серпня 2022 року № 2524-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text Закон України "Про інформацію" (зі змінами та доповненнями) від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12 3. Закон України "Про доступ до публічної інформації" (зі змінами та доповненнями) від 13 січня 2011 року № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17 4. Закон України "Про захист персональних даних" від 01 червня 2010 року № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17 5. Закон України "Про бібліотеки та бібліотечну справу" (зі змінами та доповненнями) від 27 січня 1995 року № 32/95-BP. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-80 6. Закон України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03 березня 2022 року № 2115-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text 7. Концепція розвитку цифрових компетентностей, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 167-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text 8. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Реєстр респондентів статистичних спостережень", затверджені наказом Держстату від 30 листопада 2021 року № 298 (у редакції наказу Держстату від 16 серпня 2024 року № 207). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2024/207/207_2024.htm 9. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затверджений наказом Міністерства розвитку громад та територій від 26 листопада 2020 року № 290 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 12 січня 2021 року № 3). URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/v0290914-20 10. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності офіційної державної статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 30 грудня 2022 року № 434, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 05 квітня 2023 року за № 573/39629. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/434/434.zip 11. Методологічні основи здійснення оцінок основних статистичних показників у з випадку відсутності даних унаслідок надзвичайних і непереборних обставин, затверджені наказом Держстату від 14 квітня

1	2
	2014 року № 95. URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/66/95.pdf 12. Методологічні положення щодо перегляду офіційної державної статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 25 серпня 2021 року № 220. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/220/220.pdf. 13. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29 березня 2011 року за № 408/19146. URL: http://surl.li/bulyk 14. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: [навчальний посібник.] / Г. Г. Швачич, В. В. Толстой, Л. М. Петречук, Ю. С. Іващенко, О. А. Гуляєва, О. В. Соболенко – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 230 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/ikt_tutor.pdf 15. Технічна енциклопедія TechTrend. URL: https://techtrend.com.ua 16. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 223/2009 від 11 березня 2009 року про європейську статистику та про скасування Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС, Євратом) № 1101/2008 про передачу даних, що підлягають статистичній конфіденційності, Статистичному офісу Європейських Співтовариств, Регламенту Ради (ЄС) № 322/97 про статистику Співтовариства та Рішення Ради 89/382/ЄЕС, Євратом про створення Комітету зі статистичних програм Європейських Співтовариств. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_030-09#Text 17. Digital Economy and Society Index (DESI), 2023 Methodological Note. URL: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/98697

Взаємозв'язок об'єкта статистичного спостереження (цільової сукупності), генеральної сукупності, сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається

**Примірна структура Методики
статистичного спостереження**

Структурний елемент Методики статистичного спостереження	Примітка
Зміст	
Скорочення та умовні позначення	
I. Вступ	Основні характеристики об'єкта вивчення, короткий теоретичний опис методу/ методів, визначених у Методологічних положеннях статистичного спостереження, загальні принципи його/їх застосування (за потреби ключові формули); терміни, використані в методиці
II. Джерела інформації	Перелік джерел інформації із чітким зазначенням інформації, що використовується для реалізації методу/методів
III. ...	Практичне застосування методу/ методів (кількість структурних елементів залежить від потреби детального опису практичного застосування методу, етапів проведення робіт)
Список використаних джерел	
Додатки	За потреби

Приклади оформлення записів у списку використаних джерел

Законодавство України

Конституція України: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 груд. 2004 р.: станом на 1 січ. 2006 р.]. – К. : Мін-во юстиції України, 2006. – 124 с. – ISBN 966-7630-14-5.

Господарський кодекс України: офіц. текст: станом на 20 січ. 2007 р. – Х. : Одиссей, 2007. – 240 с. – ISBN 966-633-516-6.

Про Концепцію ціноутворення у сфері житлово-комунальних послуг: Указ Президента України від 28 груд. 2007 р. № 1324/2007 // Урядовий кур'єр. – 2008. – 9 січ. – С. 6.

Про рекомендації парламентських слухань "Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування": Постанова Верховної Ради України від 27 черв. 2007 р. № 1243-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 45. – С. 92–96.

Про проведення перевірки діяльності фондів соціального страхування: розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 січ. 2008 р. // Урядовий кур'єр. – 2008. – 15 січ. – С. 14.

Книги

Один автор

Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Д. Г. Коренівський. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) – ISBN 966-02-3964-5.

Два автори

Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Л. : Растр-7, 2007. – 375 с. – ISBN 978-966-2004-01-4.

Три автори

Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование. Создание будущего организации / Р. Л. Акофф, Д. Г. Магидсон, Г. Д. Еддисон; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – 265 с. – ISBN 978-966-415-020-7.

Чотири автори

Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [В. В. Вітвіцький, М. Ф. Кисляченко, І. В. Лобастов., А. А. Нечипорук]. – К. : Укراгропромпродуктивність, 2006. – 106 с. ISBN 966-7803-97-X.

Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогащ, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006. – 478 с. – ISBN 966-8081-58-7.

Багатотомний документ

Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1/
В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. – К. : КІП, 2006. – 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій:
праці конф., 6–9 черв. 2000 р., м. Київ. Т. 2 / відп. ред. В. Т. Трощенко. – К.:
НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559–956.

Стандарти

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис.
Загальні вимоги та правила складання. – Замінює ГОСТ 7.1 – 84; введ. 01-07 –
2007. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с.

Якість води. Словник термінів: ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-
9:2004. – [Чинний від 2005–04–01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2006. –
181 с. – (Національні стандарти України).

Електронні ресурси

Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та
віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти. [Електронний вид.]:
за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України;
ред. О. Г. Осауленко. – К. : Інфодиск, 2004. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM):
кольор.; 12 см. – (Всеукраїнський перепис населення, 2001). – Систем. вимоги:
Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP.

Європейська система національних та регіональних рахунків. – Євростат. –
2010. / The European System of Regional and National Accounts. – Eurostat. 2010. –
Regulation (EU) No 549/2013 21 May 2013. URL.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-269/EN/KS-02-13-269-EN.PDF.

Методика розрахунку валового внутрішнього продукту, затверджена
наказом Держстату від 09 листопада 2022 року № 278.

URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/278/278.pdf

Додаток 6
до Методичних рекомендацій
(пункт 8 розділу V)

Приклад оформлення обкладинки МП

1. Перша сторінка обкладинки

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики

_____ № _____

**НАЗВА МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ
(МЕТОДИКИ СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ за наявності)**

Київ – 20__

2. Друга сторінка обкладинки (Анотація)

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор (назва самостійного структурного підрозділу апарату Держстату) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ).

Назва Методологічного положення (Методики статистичного спостереження за наявністю) (далі – скорочена назва документа) містить ...(стислий зміст документа).

Ці (скорочена назва документа) призначені для використання (зазначається коло користувачів).

(Скорочена назва документа) підготовлений фахівцями (назва самостійного структурного підрозділу апарату Держстату), (назва науково-дослідної установи, іншого органу виконавчої влади): прізвища, ініціали, посада, науковий ступінь.

(Скорочена назва документа) узгоджено з (назва установи).

(Скорочена назва документа) схвалений Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протокол від _____20__ № КПУМ/___-___).

Держстат

вул. Шота Руставелі 3, Київ, 01601

<http://www.ukrstat.gov.ua>

телефон: (044) ____-____-____

адреса електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua

**Протокол узгодження позицій
до проєктів розроблених/вдосконалених МП**

(повна назва проєктів розроблених/вдосконалених МП)

1. Неврегульовані розбіжності

Редакція спірної частини проєктів розроблених/вдосконалених МП	Найменування самостійного структурного підрозділу апарату Держстату, що подав пропозиції, коментарі та їх зміст	Мотиви відхилення пропозицій та коментарів відповідальним за розробку
--	---	---

Керівник (назва самостійного
структурного підрозділу
апарату Держстату)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ р.

**Порівняльна таблиця
до проєктів вдосконалених МП**

(повна назва проєктів вдосконалених МП)

Зміст положення (норми) чинних МП	Зміст відповідного положення (норми) проєктів вдосконалених МП
--------------------------------------	---

Керівник (назва самостійного
структурного підрозділу
апарату Держстату)

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

_____ 20__ р.

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ
до проєктів розроблених/вдосконалених МП

(повна назва проєктів розроблених/вдосконалених МП)

ПОГОДЖЕНО

Член Методологічної
Комісії, який надав зауваження
та пропозиції

_____ 20__ р.

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

...

Член Методологічної
Комісії, який надав зауваження
та пропозиції

_____ 20__ р.

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)
